

El volcà amagat

Text > **JORDI ARBONÈS**
Fotos > **CLAUDI VALENTÍ**

El volcà de la Crosa, situat entre Estanyol, Sant Dalmai i Salitja, és un d'aquells llocs dels quals se sent a parlar molt de tant en tant i que, habitualment, provoca respostes d'incredulitat. Això potser s'esdevé perquè, en l'imaginari de molta gent, s'ha consolidat la idea que la zona volcànica està situada a la Garrotxa (de l'última erupció, relativament recent, en fa 11.000 anys). Tot i que en la Crosa hi ha una de les boques més grans d'Europa (1.250 metres de

diàmetre), no compleix els paràmetres de la iconografia volcànica que hem après des de petits: la forma cònica. La virtut d'aquest volcà rau en el fet que, com més t'hi acostes, menys el veus. Hi ha estones, quan passeges pels boscos dels voltants i el busques, que penses que t'han enredat, i creus que hi és per una qüestió de fe o potser perquè uns plafons t'ho han indicat. Si fos mentida seria descomunal. Quan arribes a baix i el trepitges, veus que està conreat i que hi ha plantades un munt de nogueres. La intervenció humana és mínima. Una caseta i pipes d'aigua per regar. És un espai protegit d'interès natural. Els camps estan llaurats i femats. Un estol de corbs aixequen importants bandades buscant menjar en la terra remogu-

da i voletegen d'un costat a l'altre. El sec i esguerrat eco dels gralls dels corbs de seguida absorbeix el cant delicat d'altres ocells. Un cop el travesses t'has de dir i repetir que, efectivament, ets dins d'un volcà. Això comporta que t'atrapí la sensació de caminar per un món a part: un lloc que, malgrat estar situat en un territori civilitzat i ordenat, conté la força geològica de les coses imprevisibles. I, de cop, t'assalten conceptes complicats i impenetrables com *mantell de piroclasts*, *tosquija*, *fase hidromagmàtica* i *estromboliana*. La vida mesurada i analitzada del quaternari i d'ara fa un milió d'anys. El poder de la mirada científica és irrefutable. La vida sedimentada i, alhora, marcada pel munt d'informacions que anem emmagatzemant amb

més o menys fortuna. Retalls, serrells i documentació que de vegades entenem i poques vegades comprenem. La Crosa, la seva particular ubicació i forma, mostra la força i la feblesa que hi ha entre la realitat i les figuracions. La impetuositat del que potser és l'única veritat incontestable: la Terra com l'ésser viu que evoluciona i es transforma a partir de moviments que, com més es manifesten i s'investiguen, menys segueixen l'ordre i la dinàmica de la intervenció humana en l'escorça del planeta. Allò que veiem i que, sobretot, imaginem un cop som al cràter, a pocs quilòmetres de Girona, és l'estremidora irrupció de lava, cendres, fums i gasos d'un temps ara adormit. El magma que, mentre s'amaga, desplega una infinita tranquil·litat.